

27.03.2020 Návrh aktualizácie OU MZ SR

Odborné usmernenie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky číslo: SZS/6333/2003-OLP zo dňa 12. septembra 2003 o predpisovaní antiinfekčných liekov

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky podľa § 60 písm. a) zákona č. 140/1998 Z. z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach, o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 220/1996 Z. z. o reklame v znení neskorších predpisov vydáva toto odborné usmernenie:

Čl. I

Klasifikácia antiinfekčných liekov

1. Antibiotiká, antimikrobiálne chemoterapeutiká, antivirotiká a antiparazitiká (ďalej len antiinfekčné lieky) určené na perorálne podanie sa označujú symbolom I a určené na parenterálne podanie sa označujú symbolom II.
2. Do skupiny 1 sú zaradené antiinfekčné lieky, ktoré môže voľne predpisovať každý lekár.
3. Do skupiny 2 sú zaradené antiinfekčné lieky, ktorých predpisovanie je viazané na odber materiálu na mikrobiologické vyšetrenia a zistenie agens, prípadne jeho citlivosti, alebo na epidemiologickú situáciu, alebo keď hrozí nebezpečenstvo z premeškania. V tomto prípade musí byť indikácia odôvodnená terapeutickou epikrizou. Táto zásada sa nemusí dodržať len vtedy, ak je z klinického obrazu zrejmé, o aké infekčné ochorenie ide (napr. mykotické alebo vírusové ochorenia).
4. Do skupiny 3 sú zaradené antiinfekčné lieky, ktorých predpísanie je v ambulantnej a nemocničnej praxi viazané na súhlas nemocničnej komisie pre racionálnu antiinfekčnú liečbu a antibiotickú politiku (ďalej len „nemocničná komisia RALAP“) alebo na osobitné indikácie.
5. Do skupiny 4 sú zaradené antiinfekčné lieky určené na parenterálne podanie, ktoré sa podávajú výhradne v nemocničných zariadeniach so súhlasom nemocničnej komisie RALAP.

Čl. II

Predpisovanie parenterálnych liekov zo skupiny 2 a 3 v ambulantnej praxi upravuje metodický pokyn o predpisovaní liekov pri ambulantnej a domácej parenterálnej antiinfekčnej liečbe, ktorý tvorí prílohu č. 2 tohto odborného usmernenia.

Čl. III

Nové registrované antiinfekčné lieky zaradi Ústredná komisia Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky pre racionálnu antiinfekčnú liečbu a antibiotickú politiku do príslušnej klasifikačnej skupiny do troch mesiacov odo dňa registrácie lieku.

Lieky na APAT majú byť plne hrazené ZP, tak ako keď sú podávané počas hospitalizácie.

Príloha č. 1 k odbornému usmerneniu o predpisovaní antiinfekčných liekov

Metodický pokyn

Predpisovanie liekov pri ambulantnej a domácej parenterálnej antiinfekčnej liečbe.

Čl. I

Ambulantná/Domáca Parenterálna Antiinfekčná Terapia (ďalej len **APAT**) je intravenózne alebo intramuskulárne podanie lieku, ktoré je možné realizovať v prípadoch, keď takáto liečba je hlavným alebo jediným dôvodom hospitalizácie pacienta. Poskytnutím tejto liečby sa sleduje zlepšenie kvality života pacientov, ktorí pri ambulantnej parenterálnej antiinfekčnej liečbe nie sú viazaní na pobyt v zdravotníckom zariadení. Pri minimalizácii pobytu pacientov v lôžkových zariadeniach sa od zavedenia APAT očakáva aj zníženie výskytu nozokomiálnych infekcií a transmisie rezistencie.

Čl. II

1. Ambulantná parenterálna antiinfekčná liečba sa za definovaných podmienok poskytuje v priestoroch oddelenia nemocnice vyčlenených na ambulantné infúzne ošetrovanie alebo v ambulancii praktického lekára pre dospelých (ďalej len „PLD“) alebo v ambulancii praktického lekára pre deti a dorast (ďalej len „PLDD“) alebo v ambulancii odborného lekára. Lieky možno podávať intravenózne alebo intramuskulárne.
2. Domáca parenterálna antiinfekčná liečba sa poskytuje priamo v domácnosti pacienta. Poskytovateľom môže byť PLD, PLDD, mobilný hospic alebo ADOS - odborne spôsobilá sestra domácej ošetrovateľskej starostlivosti, ktorá spĺňa požiadavky na intravenózne a intramuskulárne podávanie liekov.
3. Podľa cesty podania lieku rozdeľujeme APAT na:
  - a) intravenóznou ambulantnú liečbu
  - b) intramuskulárnu ambulantnú liečbu
4. Pacientom s akútnym ochorením sa poskytuje APAT vtedy, ak jediným dôvodom hospitalizácie pacienta je parenterálna antiinfekčná liečba. APAT sa poskytuje iba nevyhnutne nutný čas a len so súhlasom pacienta. V prípade, ak to klinický stav umožňuje, nahradí ošetrojúci lekár parenterálnu liečbu perorálnym podaním antiinfekčného lieku.
5. Pacienti s chronickými ochoreniami alebo pacienti, ktorých ochorenie vyžaduje dlhodobé parenterálne podávanie antiinfekčných liekov začínajú liečbu v nemocnici a v parenterálnej liečbe sa pokračuje v domácich podmienkach.

Čl. III

1. APAT sa poskytuje v prípadoch ak:
  - a) nie je možné indikovaný antiinfekčný liek podávať perorálne (neexistuje v perorálnej liekovej forme),
  - b) predpokladá sa porucha vstrebávania antiinfekčného lieku zo zažívacieho traktu

(komplikácie GIT),

c) predpokladá sa, že parenterálna liečba bude účinnejšia ako perorálna, prípadne iný spôsob liečby.

2. Indikácie pre APAT sú:

a) **všeobecné:** ak je možná ambulantná liečba mimo nemocnice a zároveň sa pacientovi nemôže poskytnúť perorálna antiinfekčná liečba, ak je možná ambulantná liečba mimo nemocnice a podanie parenterálneho antibiotika je pre pacienta vhodnejšie (výhodnejšie).

b) **špeciálne:** infekcie u pacientov s cystickou fibrózou, infekcie (vrátane oportunistických) u HIV pozitívnych pacientov, osteomyelitída, endokarditída, lymfická borelióza vo vyššom štádiu, infekcie u onkologických pacientov (vrátane neutropenických), pokračovanie v antiinfekčnej liečbe po prepustení z nemocnice, u pacientov s uroinfekciou, baktériovou peritonitídou a iných infekcií, kde APAT je ekonomicky výhodnejšia ako hospitalizácia pacienta, pokračovanie v liečbe u pacientov s chronickými infekciami, kde je indikovaná parenterálna liečba, prednemocničná liečba pri podozrení na meningokokovú meningitídu.

3. Kontraindikáciami APAT sú: tehotenstvo, pacienti s polymorbiditou (s predpokladom vzniku závažných nežiadúcich účinkov), závažné psychické ochorenie, zlá spolupráca pacienta, alebo okolia pacienta.

Čl. IV

1. APAT sa poskytuje

a) v zdravotníckych zariadeniach ústavnej starostlivosti v infúznom centre alebo v iných na tento účel vyčlenených priestoroch,

b) v ambulancii praktického lekára pre dospelých, praktického lekára pre deti a dorast alebo odborného lekára,

c) v domácnosti pacienta praktickým lekárom pre dospelých, praktickým lekárom pre deti a dorast, kvalifikovanou sestrou agentúry domácej ošetrovateľskej starostlivosti, edukovaným rodič, rodinným príslušníkom alebo dospelým CF pacientom.

2. Ošetrojúci lekár má byť pripravený urgentne riešiť všetky komplikácie, ktoré vzniknú v súvislosti s parenterálnym podaním antiinfekčného lieku, najmä alergické nežiadúce účinky.

Čl. V

Antiinfekčné liečivá určené pre APAT:

I. Všeobecné indikácie

Indikuje praktický lekár pre dospelých, praktický lekár pre deti a dorast, odborný lekár - špecialista.

II. Špeciálne indikácie

Indikuje ošetrojúci lekár – špecialista.

Voľba antibiotika sa riadi podľa kultivačných nálezov a aktuálneho stavu rezistencie, v prípade potreby možno použiť i iné antibiotiká. Pri liečbe sa zohľadňuje aktuálna oportúna infekcia a kultivačné, resp. iné laboratórne nálezy.

Čl. VI

1. APAT sa poskytuje len klinicky stabilizovaným pacientom, ktorí vyžadujú parenterálne podávanie indikovaných antiinfekčných liekov.
2. Pri terapeutickom nasadení indikovaného antiinfekčného lieku sa pacientovi prvé dávky podajú v nemocnici – ambulantne alebo formou hospitalizácie..
3. Pri podávaní v domácnosti je nevyhnutné osoby, ktoré budú APAT podávať edukovať teoreticky aj prakticky. Edukáciu zabezpečí indikujúci lekár v spolupráci so sestrou.

Čl. VII

Požiadavky na poskytnutie APAT pacientom s cystickou fibrózou:

- a) zabezpečenie primeraného žilového prístupu,
- b) ak ide o detského pacienta, poznanie jeho rodinného prostredia a dôvera v rodinu,
- c) absencia príznakov akútnej exacerbácie, ktorá si vyžaduje nemocničnú liečbu,
- d) vyhovujúci stav hydratácie a výživy pacienta,
- e) neprítomnosť závažnej komorbidity (hepatálne, pankreatické, renálne či iné potenciálne interagujúce poškodenie, napr. známky atelektázy a pod.),
- f) je potrebná písomná žiadosť pacienta resp. jeho zákonných zástupcov o poskytnutie APAT, písomné poučenie zainteresovaných a informovaný súhlas,
- g) pacient je vybavený protianafylaktickým balíčkom a je poučený o jeho použití, o čom je písomný doklad (pacient alebo jeho zákonný zástupca podpíše informovaný súhlas). Pacient má písomné poučenie.
- h) pacient, ktorému je poskytovaná APAT, je kontrolovaný indikujúcim lekárom po ukončení liečby a vždy v prípade akejkoľvek komplikácie. O relevantných aspektoch liečby musí indikujúci lekár viesť v dokumentácii pacienta záznamy tak, aby sa úspešnosť liečby dala štandardným spôsobom vyhodnotiť,
- i) APAT možno zmeniť na liečbu v nemocnici v prípade komplikácií vrátane exacerbácie základného ochorenia,
- j) spolu s edukáciou a poučením bude pacientovi poskytnutý zdravotnícky materiál nevyhnutný na podávanie APAT.

MUDr. Anna Feketeová, DFN Košice

MUDr. Eva Bérešová, Nemocnica FDR Banská Bystrica

MUDr. Katarína Štěpánková, Slovenská Asociácia Cystickej Fibrózy